

09 Ocak 2015

Sayı : 64272063-610 - 68
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-54595)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 13.11.2014 tarih ve 43452547-120.00-202132 sayılı yazısı.

Manisa Milletvekili Sayın Sakine ÖZ'ün tarafıma tevcih ettiği 7/54595 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (2 Sayfa)

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN SAKİNE ÖZ'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/54595)

Sorular 1, 2, 3, 4:

Manisa ili Soma-Dereköy'de bulunan Dereköy Torbalama Tesisindeki farklı madenlerden çıkarılan kömürlerin paketlenme ve nakliye sürecinde, Ege Linyitleri İşletmesi Müessese Müdürlüğü'nün (ELİ) hizmet satın aldığı bir firmanın taşeron işçisi olarak çalıştırılan yaklaşık 45 kömür paketleme işçisi, Soma maden faciasının öncesi ve sonrasındaki süreçte, özlük hakları, işçi sağlığı ve güvenliği, çalışma koşulları konularında bizim de defalarca dile getirdiğimiz sorunlarının, çıkan yasal düzenlemelere rağmen, Bakanlığınız tarafından çözüme kavuşturulmadığını belirtmektedir.

Yaklaşık 1 milyon ton kömürü 18 aylık sürede, 45 işçiyle paketleme ve yükleme işi verildiği belirtilen, günlüğü ortalama 40 Liraya çalışan ve ancak çalıştıkları gün sayısı kadar ücrete hak kazanan işçilerimizin bayram ve tatil izinleri de işin yoğunluğuna bağlı olarak, gerekçesiz iptal edilebilmektedir. İddialara göre; ek mesai için 5 Lira alan, yemek paralarının ise hiç ödenmediğini belirten işçilerimizin bu ek çalışma süreleri sigorta vd. özlük haklarına yansıtılmamaktadır. İşin aşırı yoğun olduğu günlerde ise, aynı taşeron firmanın önce işçilerinin izinlerini iptal ettiği, bu da yetmediği takdirde yevmiyeyle dışarıdan işçi getirdiği tanıklarla dile getirilmektedir.

Taşeron firmadaki işçilerimiz, 11 Eylül 2014 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, Soma ve taşeron çalışma ilişkileri hakkında düzenlemeleri de içeren "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun"un alt işveren-asıl işveren ilişkisine dair aşağıdaki maddelerinin, ELİ ve firma tarafından gözetilmediğini savunarak taleplerini sürdürmektedir:

MADDE 3 - 4857 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşverenler, alt işverene iş vermeleri hâlinde, bunların işçilerinin ücretlerinin ödenip ödenmediğini işçinin başvurusu üzerine veya aylık olarak resen kontrol etmekle ve varsa ödenmeyen ücretleri hak edişlerinden keserek işçilerin banka hesabına yatırmakla yükümlüdür."

MADDE 6 - 4857 sayılı Kanunun 56 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Alt işveren işçilerinden, alt işvereni değiştirdiği hâlde aynı işyerinde çalışmaya devam edenlerin yıllık ücretli izin süresi, aynı işyerinde çalıştıkları süreler dikkate alınarak hesaplanır. Asıl işveren, alt işveren tarafından çalıştırılan işçilerin hak kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin kullanılıp kullanılmadığını kontrol etmek ve ilgili yıl içinde kullanılmasını sağlamakla, alt işveren ise altıncı fıkraya göre tutmak zorunda olduğu izin kayıt belgesinin bir örneğini asıl işverene vermekle yükümlüdür."

MADDE 8 - 4857 sayılı Kanunun 112 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatları;

a) Alt işverenlerinin değişip değişmediğine bakılmaksızın aralıksız olarak aynı kamu kurum veya kuruluşuna ait işyerlerinde çalışmış olanların bu şekilde çalışmış oldukları sürelerle ilişkin kıdem tazminatına esas hizmet süreleri, aynı kamu kurum veya kuruluşuna ait işyerlerinde geçen toplam çalışma süreleri esas alınarak tespit olunur. Bunlardan son alt işverenleri ile yapılmış olan iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanların kıdem tazminatları ilgili kamu kurum veya kuruluşları tarafından,

b) Aynı alt işveren tarafından ve aynı iş sözleşmesi çerçevesinde farklı kamu kurum veya kuruluşlarında çalıştırılmış olan işçilerden iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanlara, 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında farklı kamu kurum ve kuruluşuna ait işyerlerinde geçen hizmet sürelerinin toplamı esas alınarak çalıştırıldığı son

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN SAKİNE ÖZ'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/54595)

kamu kurum veya kuruluşu tarafından, işçinin banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenir.

Alt işveren ile yapmış olduğu iş sözleşmesi sona ermediği gibi, alt işveren tarafından 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan idarelere ait işyerleri dışında bir işyerinde çalıştırılmaya devam olunan ve bu şekilde çalıştırıldığı sırada iş sözleşmesi kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona eren işçinin kıdem tazminatı, işçinin yazılı talebi hâlinde, kıdem tazminatının söz konusu kamu kurum veya kuruluşlarına ait işyerlerinde geçen süreye ilişkin kısmı, kamu kurum veya kuruluşuna ait çalıştığı son işyerindeki ücretinin yılları itibarıyla asgari ücret artış oranları dikkate alınarak güncellenmiş miktarı üzerinden hesaplanmak suretiyle son kamu kurum veya kuruluşu tarafından işçinin banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenir. Bu şekilde hesaplanarak ödenen kıdem tazminatı tutarının, iş sözleşmesinin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden aynı süreler dikkate alınarak hesaplanacak kıdem tazminatı tutarından daha düşük olması hâlinde, işçinin aradaki farkı alt işverenden talep hakkı saklıdır.

İşçilerimiz, daha önceki önergelerim ve Meclis konuşmalarım da bahsettiğim üzere, fazla mesailerini ya hiç alamamaktan ya da geç almaktan, yıllık izin sürelerinin kullandırılması halinde aylıklarından kesilmesinden, maaşlarının gecikmeli yatırılmasından, hastalık ya da mazeretli günlerinin sigorta gün sayısına bildirilmeyerek o günlerde çalışmamış sayılmaktan, firma tarafından düzenli aralıklarla işe giriş-çıkış kaydı tutulmasından, kıdem tazminatları ve yıpranma paylarının ödenmemesinden, iş kazası yaşandığı anda hastaneye ELİ'ye ait ambulansla değil, dolmuş, belediye otobüsü ya da kamyonetle yollanmaktan şikâyet etmekte, oldukça az sayıda personelle güvencesiz, güvenliksiz ve yoğun çalıştırılmaktan yakınmaktadır.

Bu bilgi ve iddialara göre;

- Soma-Dereköy'de bulunan Dereköy Torbalama Tesisindeki iddialar üzerine iş yerinde bir müfettiş görevlendirilecek midir?
- Bahse konu iş yerindeki firmanın ve ELİ'nin uyguladığı çalışma şartları üzerine herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
- İşçilerimizin alacakları ve özlük haklarının, "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun" kapsamında uygulanmasına dönük çalışmalar neden aksatılmaktadır?
- Firmanın ya da ELİ'nin ambulansı, iş kazalarında hastaneye ulaşım için neden kullanılmamaktadır?

Cevaplar 1, 2, 3, 4:

Söz konusu iş, yüklenici firma tarafından yapılmaktadır. Kömür torbalama işinde Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü (TKİ) tarafından işçi çalıştırılmamaktadır. Yüklenici firma, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından denetlenmektedir.

Firmanın hak edişleri yapılmadan önce, ödemesi yapılacak ayın 20'li günlerinde işçilerin görebilecekleri birden fazla noktaya ödeme ilanı asılmaktadır. Yüklenici firma işçilerinin, kendilerine ödenmemiş alacakları veya diğer hakları varsa TKİ'ye müracaatları halinde 4857 sayılı Kanunun ilgili maddesine istinaden gereği yerine getirilmektedir. Aylık olarak asılan bu ilanlara işin başlangıcından itibaren herhangi bir başvuru olmamıştır. Herhangi bir başvuru olması durumunda gerekli tüm işlemler mevzuata uygun olarak değerlendirilecektir. Aynı şekilde yıllık ücretli izini kullandırılmayan veya eksik kullandırılan bir işçinin tespiti halinde mevzuata uygun şekilde gerekli işlemler yapılacaktır.

İş yerlerinde hastalanan veya yaralanan çalışanların en yakın sağlık hizmeti sunucusuna sevkleri için "İş sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinin" 11.b maddesinde belirtilen uygun araçlar bulundurulmakla birlikte gerektiğinde 112 acil servisinden de yararlanılmaktadır.